

Rakennustyön valvonta

Rakennustyömaalla tehtävät katselmuksot ovat osa viranomaisvalvontaa. Katselmuksia tehdään rakennustyön edistyessä rakennuslupaehtojen määräämässä laajuudessa. Vastaavan työnjohtajan velvollisuus on tilata ko. tarkastuksen suorittaja työmaalle. Tärkeimmät viranomaiskatselmuksot ovat:

- **Rakennuksen paikan merkintä**, jossa maastoon merkitään rakennettavan rakennuksen sijainti (nurkkapisteet ja korkeusasema) rakennuslupapäätöksen osoittamalla tavalla. Rakennusten paikan merkintä tilataan kunnan rakennusvalvonnasta.
- **Savuhormikatselmus**, joka on pyydettävä rakennustarkastajalta siinä vaiheessa, kun savuhormin läpiviennit ovat vielä näkyvissä.
- **Rakennekatselmus**, joka on pyydettävä rakennustarkastajalta siinä vaiheessa, kun rakennuksen runkorakenteet ovat valmiit ja ne ovat vielä kokonaan näkyvissä.
- **Osittainen loppukatselmus** (rakennuksen käyttöönottokatselmus), Katselmuksessa todetaan, että rakennus on rakennettu rakennusluvan mukaisesti ja että rakennus on siinä kunnossa, että se voidaan hyväksyä käyttöönotettavaksi. Piha- ym. järjestelyt on oltava valmiina siinä laajuudessa, että rakennuksen käyttö on turvallista.
- **Loppukatselmus** siinä vaiheessa, kun rakennustyö kaikilta osin, myös pihamaiden osalta, on loppuun suoritettu. Vastuu rakennustyövaiheiden suorituksista ja niiden tarkastuksesta jää pääosiltaan rakennuttajan ja hänen myötäkumppaniensa vastuulle ja tehtäväksi siten, että aloituskokouksessa sovitaan näistä vastuista ja tarkastuksista. Rakentamista koskevassa aloituskokouksessa nimetyt sekä mahdollisesti rakennusluvassa määritellyt rakennusvaiheiden vastuuhenkilöt ja työvaiheiden tarkastuksia suorittavat henkilöt varmentavat suorittamansa tarkastukset rakennustyömaalla pidettävään rakennustyön tarkastusasiakirjaan. Tarkastusasiakirjaan merkitään myös rakennuttajan, suunnittelijan, urakoitsijan tai käytetyn asiantuntijan huomautus, joka koskee rakennussuorituksen poikkeamista säännösten mukaisuudesta.

Työmaan viranomaisvalvonta ei ole jatkuvaa ja kaikenkattavaa rakennustyön suorituksen valvontaa, jolla pyrittäisiin varmistamaan se, että rakennustyö kaikilta osin tulee oikein suoritetuksi ja että sen tuloksena syntyisi hyvä rakennus. Viranomaiskatselmuksiin on käytettävissä vain rajallinen aika ja niitä suoritetaan vain rakennuslupapäätöksessä määrättyissä työvaiheissa. Ensisijaisesti viranomaiskatselmuksien tarkoituksena on varmistua, että rakennustyö suoritetaan myönnetyt rakennusluvan mukaisesti, rakennus täyttää sille asetettavat lujuuden vaatimukset ja että aloituskokouksessa määrättyt vastuuhenkilöt ja työvaiheiden tarkastajat ovat hoitaneet velvollisuutensa ja tehneet tästä vaadittavat merkinnät tarkastusasiakirjaan. Esim. pintamateriaalien ja työn näkyvän jäljen laadun valvonta ei kuulu viranomaisten tehtäviin.

Viranomaistarkastuksissa eivät myöskään tule ilmi sellaiset rakenteelliset yksityiskohdat, jotka jäävät rakenteiden sisään piiloon. Ensisijainen vastuu rakennustyön oikeasta suorittamisesta on rakennustyöhön ryhtyvällä, jonka on huolehdittava siitä, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä myönnetyt luvan mukaisesti. Hänellä tulee olla riittävät edellytykset hankkeen toteuttamiseen sekä käytettävissään pätevä henkilöstö.

Lisäksi tarkastus- ja valvontavastuu rakennustyöstä on rakennustyötä varten hyväksytyllä vastaavalla työnjohtajalla sekä aloituskokouksessa määritellyillä muilla vastuuhenkilöillä. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että rakennuksen suunnittelussa käytetään ammattinsa hyvin osaavia suunnittelijoita, rakennustyön suorittajana käytetään ammattitaitoisia rakentajia ja vastaavana työnjohtajana ja muina tarkastus- ja valvontahenkilöinä käytetään päteviä ja ammattitaitoisia henkilöitä, jotka ottavat tehtävänsä vakavasti ja neuvovat ja valvovat rakennustyön oikeaa suorittamista.